gemeente Cuijk

Raadsvoorstel

Onderwerp	:	Transitievisie Warmte Cuijk 2021
Datum	:	30 maart 2021
Portefeuillehouder	:	D.A.C. Sölez
Afdeling	:	Publiek/Ruimtelijk Beleid/Milieu
Commissie	:	Ruimte
In te vullen door de griffie	:	
Nummer raadsvoorstel	:	2021-26
Datum commissie	:	19 april 2021
Agendapunt commissie	:	5
Datum raad	:	10 mei 2021
Agendapunt raad	:	15

Samenvatting voorstel

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat elke gemeente voor het einde van 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) heeft vastgesteld. Dit beleidsdocument moet een eerste richting geven voor de aanpak van het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving en beschrijft welke alternatieven er zijn voor de inwoners. In de periode tot 2030 gaan we in eerste instantie inzetten op het isoleren van huizen, technieken onderzoeken en inwoners stimuleren. Deze eerste stappen zorgen ervoor dat we inzichtelijk krijgen in welke wijk, of deel ervan, we kunnen starten voor 2030. We hebben tot 2050 de tijd om de gebouwde omgeving aardgasvrij te maken. De regie ligt bij de gemeente.

Voorstel besluit

1. De Transitievisie Warmte Cuijk 2021 vast te stellen.

Financiën

De vaststelling van de TVW heeft geen financiële consequenties omdat de visie is opgesteld binnen het beschikbare budget.

De uitvoering van de warmtetransitie brengt de komende jaren veel kosten met zich mee voor verschillende partijen. Van eigenaren van woningen, woningcorporaties, bedrijven, netbeheerders tot de overheid zelf. Aan alle kanten wordt nagedacht over de betaalbaarheid, er zijn allerlei financieringsconstructies in de maak maar veel moet het komend jaar en daarna nog duidelijk worden. Ook als het gaat om de kosten voor de gemeenten en de financiering daarvan vanuit het Rijk is nog veel onzeker. Verwacht wordt dat pas eind 2021 duidelijkheid komt welke middelen de gemeenten ontvangen van de Rijksoverheid voor het uitvoeren van het Klimaatakkoord. De warmtetransitie maakt hier onderdeel van uit.

Wet Arhi
Nee, er is geen afstemming in het kader van de Wet Arhi noodzakelijk omdat dit voorstel niet valt onder de reikwijdte van het aanwijzingsbesluit Arhi.

Wettelijk kader en beleidskader
In het (landelijke) Klimaatakkoord is afgesproken dat elke gemeente voor het einde van 2021 een TVW heeft opgesteld.

Communicatie en participatie
De TVW is tot stand gekomen door middel van o.a. sprintsessies met interne en externe partijen. Onderdeel hiervan was een raadssessie in het najaar 2020. Hoe we met onze inwoners communiceren over de TVW, en vooral het onderdeel isolatie, komt in een communicatieplan te staan.

Duurzaamheid
De TVW past binnen het duurzaamheidsbeleid. Aardgas is een fossiele brandstof die bij verbranding CO^2 in de lucht brengt. Door over te stappen op een duurzame manier van verwarmen wordt verdere stijging van de CO^2 concentratie voorkomen en wordt bijgedragen aan de (gemeentelijke) doelstelling om in 2045 energieneutraal te zijn.

Gemeenschappelijke regeling/samenwerkingsverband
Naam gemeenschappelijke regeling/samenwerkingsverband: n.v.t.
Deelnemende gemeenten: n.v.t.
Adoptiegemeente: n.v.t.

Toelichting op het voorstel

Inleiding

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat elke gemeente voor het einde van 2021 een TVW heeft vastgesteld. Een TVW is een beleidsdocument dat een eerste richting geeft aan de aanpak van het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. In de TVW beschrijft de gemeente hoe zij, samen met partners, toewerkt naar dit doel. De TVW is geen star document maar wordt elke vijf jaar, of zoveel eerder als nodig is, herzien. Dit geeft ook de mogelijkheid om nieuwe technieken te overwegen en te kiezen als die beter passen. Ook kunnen ervaringen uit wijken waar al is gestart in deze herziening worden meegenomen.

Voorgestelde beslissing(en) met argumenten en afwegingen

Met het vaststellen van deze visie wordt duidelijk welke technische mogelijkheden en onmogelijkheden er zijn om gebouwen in onze gemeente van het aardgas af te halen en welke stappen we als eerste zetten om in 2050 aardgasvrij te zijn.

Deze eerste stappen zijn:

1. We zetten in op energie besparen door inwoners bewust te maken van de opgave en de mogelijkheden die ze zelf hebben. De zogenaamde “no regret” maatregelen.
2. We onderzoeken de haalbaarheid van de voor de hand liggende technieken en brengen koppelkansen in beeld.
3. We benutten kansen die vanuit de samenleving komen. Als er in een wijk of deel van een wijk van onderop kansen ontstaan ofwel bewoners geven zelf aan dat ze van het aardgas af willen dan zoeken wij mogelijkheden om hen te ondersteunen.

Dat betekent dat we geen wijk aanwijzen die voor 2030 aardgasvrij wordt, maar wel ervan uitgaan dat voor 2030 in een wijk, of een deel ervan, wordt begonnen. De eerste stappen zorgen ervoor dat we inzichtelijk krijgen, waar dat zal zijn.
Globale planning:

In samenwerking tot stand gekomen

De opgave om de hele gebouwde omgeving van het aardgas af te halen is groot en kan niet door één partij alleen gedaan worden. De gemeente heeft de regie in het proces en stelt de TVW vast. Bij het opstellen van de transitievisie warmte zijn de woningcorporaties, netbeheerder en het waterschap nauw betrokken geweest. Ook is de TVW met de dorps- en wijkraden besproken. Belangrijk omdat de transitie naar aardgasvrij bij mensen letterlijk binnen komt.

Keuze voor strategie

De betaalbaarheid van de warmtetransitie is een belangrijk punt van aandacht. In het Klimaatakkoord staat dat ‘de verduurzaming voor iedereen betaalbaar moet zijn, maar ook gefinancierd (moet) kunnen

worden. Ook voor degenen die daar nu geen toegang toe hebben'. Hoe dit er precies uit komt te zien, is echter nog onduidelijk. De Rijksoverheid is hier mee bezig (zowel met de betaalbaarheid voor onze inwoners als voor ons zelf als gemeente).
Mede vanwege de onduidelijkheden op dit vlak, is er voor gekozen om geen wijken aan te wijzen die voor 2030 aardgasvrij moeten worden. In plaats daarvan wordt er voornamelijk ingezet op isolatie – een maatregel waarvan we weten dat deze naast comfort vaak ook financiële voordelen met zich meebrengt. We kiezen ervoor om de warmtetransitie samen met onze inwoners te doen en daar voldoende tijd voor te nemen.

Eerst een technische visie, uitwerking volgt later
Elke vijf jaar wordt de TVW herzien. Dit is de eerste versie. Het is vooral een technisch verhaal waarin we de mogelijkheden en onmogelijkheden hebben onderzocht. Omdat er een aantal zaken nog onduidelijk zijn gaan we eerst meer onderzoek doen. We willen ook inwoners meer betrekken bij de uitvoering van de warmtetransitie. Hoe we dat willen doen gaan we nog verder uitwerken.

Meer onderzoek en benutten koppelkansen
Er worden veel nieuwe technieken ontwikkeld om huizen op een andere manier te verwarmen. Deze ontwikkelingen volgen wij vanzelfsprekend nauwlettend de komende jaren. En dat geldt ook voor projecten en ontwikkelingen binnen de gemeente waar we met de ontwikkeling naar aardgasvrij op mee kunnen liften of bij aan kunnen sluiten.

Uitvoering, risico's en evaluatie
Inwoners zijn nog niet op grote schaal betrokken
Bij het opstellen van de TVW is contact geweest met de dorps- en wijkraden. Uit de gesprekken bleek dat de transitievisie warmte voor de meeste inwoners nog erg abstract is. Omdat er niet gekozen is voor het aanwijzen van een startwijk is het niet nodig geweest om een intensief participatietraject op te zetten voor de inwoners van een startwijk. Voor de gekozen strategie is het wel van belang dat wij inwoners gaan stimuleren hun huis te isoleren. Hiervoor wordt een communicatieplan opgesteld.

Gevolgen keuze voor niet aanwijzen startwijken
In 2050 moeten alle gebouwen van het aardgas af zijn. In de TVW kiezen we ervoor om tot 2030 geen wijk van het aardgas af te halen. Maar dat betekent niet dat er de komende jaren niet ergens gestart wordt. Wellicht als gevolg van de haalbaarheid van een bepaalde techniek of omdat er in een wijk van onderop wensen ontstaan. De verwachting is dus dat wij de eerste stappen naar een of meerdere aardgasvrije wijken voor 2030 wel gaan zetten.

Transitievisie warmte geeft nog niet antwoord op alle vragen
De transitievisie warmte zoals hij er nu uitziet voldoet aan eisen uit het Klimaatakkoord. De alternatieven worden genoemd en we maken een keuze om te beginnen met isoleren. Een aantal zaken moeten nog verder uitgezocht worden. Bijvoorbeeld restwarmte van de industrie, thermische energie uit oppervlaktewater of geothermie. Ook moet nog verder uitgewerkt worden hoe we de inwoners gaan betrekken, hoe we inwoners gaan stimuleren om hun huizen te isoleren. Welke instrumenten gaan we als gemeente hiervoor inzetten? Welke rol willen we als gemeente gaan vervullen als er een wijk van het aardgas afgaat? Gaan we de inwoners intensief begeleiden of niet? Deze aspecten zijn nu nog niet uitgewerkt, maar zullen in een vervolg wel opgepakt gaan worden.

Uitvoering

De onderzoeken die gedaan moeten worden zullen zo veel mogelijk in gezamenlijkheid in het Land van Cuijk worden opgepakt. Ook wordt samengewerkt met woningcorporatie Mooiland die voor het aardgasvrij maken van haar eigen huurwoningen aan de lat staat.
Elke vijf jaar wordt de TVW herzien en weer aan de raad aangeboden. In de herziene versie worden alle nieuwe ontwikkelingen meegenomen en wordt het bestaande beleid geëvalueerd.

Overige politiek relevante informatie
De Transitievisies Warmte van alle gemeenten uit onze regio maken straks onderdeel uit van de regionale energie strategieën. Dat maakt het mogelijk om op regionaal niveau te bekijken of er genoeg rekening is gehouden met de elektrificering van de warmtevraag. Dat is op dit moment 3 PJ voor de gehele regio Noord-Oost Brabant. Hoe meer de warmtevraag wordt geëlektrificeerd, hoe meer er opgewekt moet worden met onder andere zonne- en windenergie.

Mogelijke energiearmoede is bij de Warmtetransitie een belangrijk punt van aandacht. In deze visie benoemen we dit thema al wel. De vervolgstappen op dit thema moeten nog verder uitgewerkt worden.

Conclusie
Met het vaststellen van de Transitievisie Warmte bepalen we de eerste stappen op weg naar een aardgasvrije gemeente:

1. We zetten in op energie besparen door inwoners bewust te maken van de opgave en de mogelijkheden die ze zelf hebben. De zogenaamde “no regret” maatregelen.
2. We onderzoeken de haalbaarheid van de voor de hand liggende technieken en brengen koppelkansen in beeld.
3. We benutten kansen die vanuit de samenleving komen. Als er in een wijk of deel van een wijk van onderop kansen ontstaan ofwel bewoners geven zelf aan dat ze van het aardgas af willen dan zoeken wij mogelijkheden om hen te ondersteunen.

Bijlagen
Transitievisie Warmte Cuijk 2021
Raadsbesluit Transitie Warmte Cuijk 2021

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Cuijk,

drs. R.H.M.A. Rongen	mr. W.A.G. Hillenaar
secretaris	burgemeester